

Knížná predloha

Wilhelm Hauff

PRÍHODA O KALIFOVI BOCIANOVI

vydavateľstvo Karla Nietzscheho, Niederweisa

Rozhlasové spracovanie

PRÍHODA O KALIFOVI BOCIANOVI

Autorka textu: **Kveta Slobodníková**

Dramaturgia: **Zuzana Grečnárová**

Hudobná dramaturgia: **Rudolf Pepucha**

Zvuková realizácia: **Imrich Adamko a Stanislava Ďurišová**

Réžia: **Jaro Rihák**

Osoby a obsadenie:

Vezír	Leopold Haverl
Kalif	Jozef Vajda
Čarodejník	Pavol Topoľský
Princezná - sova ..	Andrea Martvoňová
Klapka	Jana Strnisková
Klepancová	Soňa Ulická
Mládenci	Peter Sklár, Jozef Šimonovič, Alfréd Swan, Ivan Laca

Premiéra: 13.10.2002

Minutáž: 39'05

ZVUK orientálna hudba – aj pod nasledujúci rozhovor

Mládenec 1 Zasa tam sedí.

Mládenec 2 Vždy o tomto čase sedí na terase pod palmami, fajčí fajku a pije čaj.

Mládenec 3 Je vraj veľmi bohatý.

Mládenec 1 Áno, bohatý, ale aj múdry a dobrý vládca.

Mládenec 4 Ale nevyzerá šťastný.

Mládenec 1 Keby som ja mal jeho poklady, ináč by som s nimi nakladal. Každý deň by som hodoval a zabával sa s priateľmi.

Mládenec 3 Nuž to by nebola zlá vec. Ale takto ľahko premrháš aj väčší majetok, ako je kalifov. Keby som ja tak mohol sedieť podvečer na terase pod palmami, hrali by mi hudobníci, spievali speváci a tancovali tanečnice. To by potešilo moje srdce a bol by som šťastný.

Mládenec 2 Ja by som ten čas lepšie využil. Bafkal by som si z fajky, aj čaj pil, ale pritom by mi sluha čítal zo starých pergamenov, čo vraj kalif zhromažďuje vo svojej knižnici. Hoci aj svoje šaty by som dal za jeden taký starý pergamen.

Mládenec 4 Vy už len viete, ako užívať bohatstvo! Veseliť sa, hudbu počúvať, čítať básnikov, filozofov! Ja by som sa inak zariadil. Keby som mal jeho kone, ťavy a peniaze, cestoval by som. Žiadna cesta by mi nebola príďaleká, aby som videl krásy sveta.

Vezír Mladosť je radosť, ale aj pochabosť, občas potára dve na tri.

Mládenec 3 Mienite tým nás?

Mládenec 1 Čo tým chcete povedať, vezír?

Mládenec 2 Zazlievate nám, že sa nám kalifov život nepozdáva?

Vezír Nič vám nezazlievam, ani vám nič nevyčítam. No pravda je taká, že všetko, o čom ste hovorili, kalif pozná. Všetko skúsil a všetko mu na čas prinášalo uspokojenie a potešenie. No nič z toho nie je zárukou trvalého šťastia, ak je človek sám.

Kupec Úctivý služobník, páni! Nekúpите niečo? Mám vzácny tovar.

Mládenec 4 Si na zlej adrese, kupec. Nemáme za čo kupovať a už vôbec nie vzácny tovar. Remeselnícki učni nemajú nikdy dosť peňazí.

Kupec A ty, vezír?

Vezír Ani ja nepoteším tvoju obchodnícku dušu.

Kupec Viem však, že máš namierené ku kalifovi. Nevzal by si ma so sebou?

Vežír Ty si všetkými masťami mazaný, kupec. Ako vieš, že idem ku kalifovi?

Kupec Chodíš tam každý deň o tomto čase.

Vežír Takže ty poznáš mňa, ale ja nepoznám teba.

Kupec Nie som z Bagdadu. Prišiel som zďaleka.

Vežír Vidím, že nechceš povedať odkiaľ. Tak pod'. Možno máš nejaký tovar, ktorý by kalífa potešil.

ZVUK orientálnu hudbu nechať znieť naplno, potom stíšiť pod nasledujúci text

Vežír Buď pozdravený, kalif Chásid.

Kalif Už sa ťa nemôžem dočkať, Mansor. Koho mi to privádzaš?

Kupec Salam alejkum, vznešený. Prišiel som ti ponúknuť svoj tovar.

Kalif Nezvyknem uzatvárať obchody o tomto čase, ale keď si už tu, ukáž, čo ponúkaš.

Kupec Belostné perly a prstene zdobené najvzácnejšími kameňmi, hrebene zo slonovej kosti...

Kalif Neponúkaš, čo by som nemal... Počkaj, tie pištoly sa mi páčia... Sú navlas rovnaké,... práve vhodné pre dvoch priateľov.

Kupec Vzácna práca vychýreného kovotepca, vznešený.

Kalif Jedna je tvoja, Mansor, už dávno som ťa chcel potešiť nejakým darčekom... a tento hrebeň sa hádam bude páčiť žene môjho priateľa...

Vežír To nemôžem prijať, pane.

Kalif Ja hovorím, že môžeš. A to platí... Chceš mi ešte niečo ponúknuť, kupec? Čo máš v tej škatuľke?

Kupec Ani neviem, vznešený. Dostal som ju od kupca v Mekke. Je v nej kúsok pergamenu a čierny prášok. Predám ti to všetko lacno...

Kalif ... lebo nevieš, čo s tým. No dobre, dohodneme sa.

ZVUK vytiahnuť orientálnu hudbu a stlmiť pod pokračovanie rozhovoru.

Vežír Dobre si kúpil, pane. Tá škatuľka je majstrovsky vyrezávaná.

Kalif Nie škatuľka je dôležitá. Na ten pergamen sa pozri. Je starý?

Vežír Neviem, pane. To nerozoznám.

Kalif Žeby ma chcel podviesť? Veď ho ani neponúkal.

Vežír Nemusel ponúkať. Tvoja láska k starým pergamenom je známa široko-d'aleko po krajine.

Kalif A čo je na ňom napísané? Vieš to prečítať?

Vežír Nebude to jednoduché. Vyzerá to ako latinčina.

Kalíf S tou si ja neporadím.

Vežír Ak je to po latinsky, tak by som to mal vylúštiť. I keď som sa s ňou už dávno nezaoberal.

Kalíf Skús potrápiť svoju starú hlavu.

Vežír Skúsiť môžem... Človek, ak toto... nie, nie tak. Takto: človeče, ak toto nájdeš, chváľ Alaha za jeho milosť. Lebo kto si šnupne z prášku v škatuľke a vypovie slovo „mutabor“ k tomu, ten sa môže zmeniť na akékoľvek zviera a chápať... nie, nie, inak... a rozumieť jeho reči... Prepáč, pane, už mi to nejde tak dobre ako voľakedy.

Kalíf Nebuď na seba taký prísny, Mansor. No... pokračuj!

Vežír Ak sa chce vrátiť do svojej ľudskej podoby, nech sa pokloní k východu a nech opäť vysloví to slovo. Ale nech sa vo zvieracej podobe neopováži zasmiať, ani nešľachetné úmysly prechovávať. Lebo zaklínacie slovo mu vymizne z pamäti a zostane zvierateľom. A tento pergamen sa navždy rozplynie.

Kalíf To je úžasné, Mansor. Taká kúpa sa mi už dávno nepodarila.

Vežír Ty tomu veríš, pane?!

Kalíf A ty nie? Vyskúšame to. Možno sú tie slová naozaj pravdivé.

Vežír Je to nebezpečné dobrodružstvo.

Kalíf Podozrievaš ma zo zlých úmyslov?

Vežír Nemám príčinu, pane.

Kalíf Vyskúšame to hneď zajtra. Ráno prídeš ku mne. Zájdeme spolu do polí, šnupneme si trochu prášku a budeme počúvať, o čom sa hovorí vo vzduchu, vo vode a na zemi.

Vežír Čo si od toho sľubuješ?

Kalíf Múdra otázka, lebo všetko, čo robíme, by malo mať nejaký zmysel.

Vežír Takže?

Kalíf Možno sa dozviem od zvierat viac ako od ľudí, lebo zvieratá neklamú.

Vežír Možno sa dozvieš viac, keď nebudeš kalifom.

Kalíf Rád by som rozumel zvieratám i ľuďom.

Vežír Budem ťa sprevádzať, pán môj.

ZVUK orientálna hudba vyznie do zvukov rána, najmä zvuky vyplašených vtákov

Kalíf Rána sú najkrajšou časťou dňa.

Vežíř Škoda, že ich zväčša prespíme.

Kalif Nie všetci. A možno je to tak lepšie. Aspoň nerušíme prírodu, ktorá sa prebúdzá k novému životu. Pozri, koľko vtákov sme vyplašili.

Vežíř Všetky letia jedným smerom.

Kalif K jazero. O chvíľu zazrieme jeho hladinu.

Vežíř Tam letí bocian. Chystá sa zosadnúť.

Kalif A v plytčine na kraji jazera je ďalší. Asi sa tam majú stretnúť.

Vežíř Psst, nech ich nevyplašíme.

Kalif Čo sa ten bocian tak vážne tvári? Zvykne sa bocian tak vážne tváriť?

Vežíř Zhovárajú sa.

ZVUK bocianie klepotanie

Kalif To by bolo, keby sme mali také dlhínske nohy. Vládol by som... na vysokej nohe.

Vežíř Stavím sa o svoju bradu, že títo dlhonoháni budú mať dlhší rozhovor. Pane, nechceš sa stať bocianom?

Kalif Šnupneme si? Tu je škatuľka.

Vežíř Šnupneme. Ale najskôr si zopakujeme, ako sa opäť staneme ľuďmi.

Kalif Pokloníme sa k východu a povieme „mutabor“. Ja budem zasa kalif a ty vezír.

Vežíř Len sa nezasmiať! Inak sme stratení.

Kalif Nech je, ako má byť. (šnupne si) Teraz ty.

Vežíř (šnupne si a tlmene kýchne) Uf, dráždi ako korenie.

Kalif Psst! Neodplaš ich. Pokloníme sa a teraz:

Kalif a Vežíř (spolu) Mutabor!

ZVUK hudobné vyjadrenie premeny

Kalif Pri brade Prorokovej, máš krásny zobák, vezír.

Vežíř Ďakujem, pane. Dúfam, že sa neurazíš, keď ti poviem, že ako bocian si ešte driečnejší ako kalif.

Kalif Myslíš, že si to všimnú aj bocianky?

Vežíř Isteže. A bude im jedno, či si bol kalifom, vezírom alebo sluhom.

Kalif Psst! Prášok účinkuje, Mansor. Ja tým dvom rozumiem.

ZVUK predel

Klepancová Ranná toaleta ti prospela, Klapka. Si krásna, celá žiaríš.

Klapka Ďakujem, pani Klepancová. Venovala som sa jej dlhšie ako obyčajne. Dnes naozaj chcem byť krásna.

Klepancová Prečo práve dnes?

Klapka Lebo dnes k nám príde na návštevu pán Dlhonohý so synom.

Klepancová Klapka, ty sa chceš vydávať?

Klapka Už je to tak, pani Klepancová. Len neviem, či sa mi bude páčiť.

Klepancová O tom nepochybuj.

Klapka Chcem im zatancovať. Celý týždeň som pozorovala na jazere labute. Och, ako ľahce sa pohybujú! Veľa som sa od nich naučila. Môžem vám to predviesť?

Klepancová Rada sa pozriem, Klapka.

ZVUK disharmonická hudba vyjadrujúca kŕčovitý pohyb

Kalif Pri brade Prorokovej, prečo sa tak zvíja?

Vežíř Napodobňuje labute.

Kalif To je divadlo, zlatom ho nezaplatiš.

Vežíř Chudera, veď si vykrúti krk.

Kalif (chichot) Ty si sa nazdal, že bocianky sa správajú inak ako ženy?

Klapka Tak čo povieť, pani Klepancová? Bude sa im moje vystúpenie páčiť?

Klepancová Celkom iste, Klapka. Vynikajúco napodobňuješ labute. Dlhonohý sa určite schuti zasmejú.

Klapka Ale ja nechcem, aby sa mi smiali.

Klepancová A čo chceš?

Klapka Aby ma obdivovali.

Klepancová Tak potom zostaň bociankou. Narodila si sa v bociaňom hniezde. Vyrástla si do bocianej krásy. A pán Dlhonohý vybral pre svojho syna najkrajšiu bocianiu nevestu v celom šírom okolí. Nehľadal labuť.

Klapka Ach, pani Klepancová, ďakujem vám. Keby ste vedeli, koľko som sa zbytočne natrápila. Aká som len hlúpa.

Kalif, Vežíř (smejú sa)

ZVUK let vyplašených vtákov

Kalif Škoda, že sme ich vyplašili. Tak dobre sa smeje na cudzej hlúposti.

Vežíř Na cudzej, pane? Veď my sme sa im smiali. Rozumieš? Smiali sme sa!

Kalif Pri brade Prorokovej, my hlupáci sme sa smiali.

Vežíř To sa nemalo stať, pane.

Kalif Rýchlo sa pokloňme... a teraz to slovo...

Vežír, Kalif Mu... mu... mutobar... murabot... mutasor... mubarot... motubar...
murabor...

ZVUK hudba prechádzajúca do vyjadrenia pohybu vo vzduchu

Vežír Ako sa cítiš, pane?

Kalif Nádherne... Voľne a slobodne ako vták. Nijaké vladárske povinnosti, žiadne starosti. Krídla na lietanie, srdce pre radosť. Nemusím počúvať sťažnosti kupcov, prosby bedárov, škriepky susedov, klebety žien. Dnes som tu, zajtra tam. Stačí rozprestrieť krídla, na všetko zabudnúť a vznášať sa nad krajinou.

Vežír Keby som mal plný žalúdok, možno by som ti dal za pravdu.

Kalif Tvoja vina. Odmieťaš slimáky, žabie stehienka, zobkáš len bylinky. Nevieš vychutnať dary prírody.

Vežír Škvárka mi v bruchu, a to mi pripomína, že sa treba postarať, aby ľudia mali čo jesť, aby na trhu vládol poriadok, aby všetci nažívali v pokoji a dostatku.

Kalif Pripomínaš mi moje povinnosti, vezír?

Vežír Nikdy to nebolo treba, pane. Bagdaský kalifát pod tvojou vládou prekvital.

Kalif Tak čo mám podľa teba robiť? Mám sa postaviť pred palác a volať: Ja som váš kalif. Všetko bude v poriadku a tak, ako má byť. Ja sa o to postarám. Kto by ma poznal, kto by mi uveril a kto by chcel bociana za kalifa?

Vežír Nikto, pane. Ale ani poletovaním nad krajinou nič nezmôžeme.

Kalif Keď nič nezmôžeme, tak si aspoň nekazme radosť z lietania.

Vežír Poďme nazrieť do mesta, čo sa tam deje.

Kalif Dobre, nech je po tvojom. Zamierime na Bagdad.

ZVUK hudba lietania doznie, zmení sa orientálny ruch, zvuk nástrojov zo sprievodu nového kalifa, výkriky sprevádzajúcich: *sláva Mizrovi, sláva vládcovi Bagdadu, sláva milostivému kalifovi, nech Alah sprevádza jeho kroky, hej, nestoj v ceste, pridaj sa a volaj na slávu novému kalifovi, uvoľnite cestu vladárovi, Mizra je povolaný... nech žije nový kalif bagdaský...*

Mládenec 2 Toto neveští nič dobré.

Mládenec 1 A kto je ten Mizra? Čo také už v živote urobil, že si zaslúži byť kalifom?

Mládenec 3 Nič. Je zhýčkaným, lenivým synom prefíkaného čarodejníka Kašmíra.

Mládenec 4 Nastrčil svojho synáčika, aby získal moc nad krajinou.

Mládenec 2 Toto sa nemalo stať. Kde len mohol zmiznúť kalif Chásid? Ľudia sa predsa nestrácajú len tak bez stopy.

Mládenec 3 Prehľadali vraj celú krajinu, ale akoby sa zem nad ním zľahla.

Mládenec 1 Možno sa mu už zunovalo vládnuť, tak ubzikol.

Mládenec 2 Kvôli tomu nemusel utekať. No čo! Nech mu je Alah naklonený, či je živý, či nebodaj mŕtvy. Aký bol, taký bol, jedni vravia, že dobrý, iní, že nie, no o krajinu sa staral.

Mládenec 1 Aha! Kde sa tu v strede mesta vzali bociany?

Mládenec 3 A pozerajú tak múdro, akoby všetkému rozumeli.

Mládenec 2 No čo pozeráte, dlhonoší, nevideli ste nášho kalifa?

Mládenec 1 Akurát bociany ti dajú odpoveď. No heš, heš! Tu nemáte čo hľadať. Ešte vám niekto ublíži.

Mládenec 4 Poslúchli ťa. Ech, chcel by som mať ich krídla.

ZVUK zvuk námestia doznel, opäť znie hudba letu

Kalif Rýchlo na mňa zabudli.

Vežír Nie všetci, pane. Ale čarodejník Kašmír sa postará o to, aby ťa nikto nemohol ani spomenúť.

Kalif Teraz už vieš, prečo som zakliaty? Prečo som sa mal stať bocianom?

Vežír Je to moja vina, pane. Ja som k tebe priviedol toho kupca.

Kalif Nemohol si tušiť tú zákernosť. Je to čarodejníkova pomsta.

Vežír Za čo, pane?

Kalif Odmietol som, keď mi ponúkol za ženu svoju dcéru.

Vežír Nie je dosť pekná?

Kalif Je krásna. Aj bohatá. Ale chudobná na dobro v duši. Vydala sa za vezíra Ahmeda.

Vežír Ten sa veru nespráva ako šťastný človek. Ale ak nezasiahne Alahova vôľa, ty si, pane, dlho budeš hľadať ženu.

Kalif Ak nezasiahne Alahova vôľa, nebudem ju potrebovať. Nezabudni, že som bocian.

Vežír Pane, myslíš, že môžu bociana bolieť krídla?

Kalif Prepáč, Mansor, zabudol som, že si starší a slabší. Letíme veľmi rýchlo.

Vežír A dlho. Mohli by sme zosadnúť a nájsť si nejaký prístrešok? O chvíľu sa zotmie.

Kalif Tam v údolí je nejaká stavba. Vydrž ešte.

ZVUK doznieva hudba lietania, ozvú sa tóny naznačujúce bocianie kroky, nasledujúci rozhovor s malým echom pustých komnát

Kalif Bol to kedysi krásny palác.

Vežír Ktovie, kde je príčina, že tak spustol.

Kalif Možno jeho pána stihol podobný osud ako nás.

Vežír Niektoré komnaty sú celkom zachované. Ako prístrešok nám poslúžia.

Kalif Buďme vítaní v pustom paláci a cíťme sa tu ako doma

ZVUK slabé vzdychanie, vzlykanie

Kalif Prečo kvíliš, Mansor?

Vežír Ja, pane? Nekvílim.

Kalif Som už celkom povtáčený alebo tu niekto kvílí?

Vežír Nie si celkom povtáčený, pane. Pod tvojím bocianím krídlom bije chlapecké srdce.

Kalif Poďme za tým hlasom.

Vežír Je to asi hlúpe od vežíra a ešte viac od bociana, že sa bojí strašidiel, ale chytá sa ma úzkosť, pane.

Kalif Myslím, že to prichádza zo susednej miestnosti... Počuješ?... Idem sa tam pozrieť.

Vežír Počkaj, pane!

Kalif Au! Čo to robíš? Vytrhol si mi pierko.

Vežír Prepáč, chcel som ťa len varovať. Viem, že si smelý, pane, ale buď opatrný. Pôjdem za tebou.

ZVUK tóny bocianích krokov, vzlyky sa priblížia

Kalif Je tu niekto?

Vežír Tam v tom tmavom kúte sa niečo mihá.

Princezná Vitajte, vtáky.

Kalif Vitajme, ak si myslíš.

Princezná Slušný človek najprv pozdraví.

Kalif Tá ma asi pozná... Máš pravdu, pozdraviť treba. Ty si človek?

Princezná Ja som sova.

Kalif Čakal by som skôr zahúkanie. Pri brade Prorokovej, nebýva zvykom, aby sova hovorila ženským hlasom.

Vežír Zabúdaš, pane, že rozumieš vtácej reči.

Kalif Myslíš, že si zasa vypočujeme nejakú múdru radu do života?

Vežír Je to možné. Sova je symbolom múdrosti.

Kalif Tak čujme, čo nám povie to usmrkané stvorenie.

Princezná Nečakala som bociany. Ale náramne sa vám teším. Kedysi mi veštili, že bociany mi raz prinesú šťastie.

Vežír Pod' bližšie k oknu, nech si ťa poriadne obzrieme.

Princezná Niet na mne čo obzerat'.

Vežír Akoby nie. Ešte som nevidel sovu plakať... Utri si slzičky... Tak... No vidíš, máš dokonca aj krásne krídla.

Kalif Milá sova, podľa tvojho plaču súdim, že rovnako trpiš, ako my. Ale daromne dúfaš, že práve my ti pomôžeme. Sama spoznáš našu nemohúcnosť, keď sa dozvieš náš príbeh.

Vežír Najskôr nám však povedz, kto si, a prečo si tu.

Princezná Naozaj nie som o nič menej nešťastná ako vy. Som dcéra indického kráľa. Volám sa Lusa. Ten istý čarodejník Kašmír, ktorý pripravil pascu vám, vrhol do nešťastia aj mňa.

Kalif Tuším, že medzi naším nešťastím je nejaká záhadná súvislosť.

Vežír Možno spoločne nájdeme kľúč k tej záhade. Povedz, prečo ti čarodejník Kašmír tak ublížil?

Princezná Jedného dňa prišiel k môjmu otcovi a žiadal ma za ženu pre svojho syna Mizru. No môj otec je prchký a keď čarodejník naliehal, dal ho z paláca vyhodiť.

Vežír Dobre urobil.

Kalif Ponúka svoje deti ako tovar.

Vežír Ale tvoj otec nerátal s čarodejníkovou pomstychtivosťou.

Princezná Máš pravdu. Čarodejník sa vlúdil do paláca preoblečený za sluhu. Keď som sa chcela v záhrade občerstviť, ponúkol mi nápoj, ktorý ma premenil na túto odpornú sovu.

Kalif Si najkrajšia sova, akú som kedy videl.

Princezná Je od teba milé, že ma chceš potešiť. Lenže keď ma sem doniesol, zasyčal mi do tváre: Ty špata! Ešte aj zver ťa ohrdne. Zostaneš tu do smrti, ak ťa niekto v tejto podobe nepožiadá o ruku.

Kalif Dlho tu už takto žiješ?

Princezná Nevie, či dlho, či krátko, lebo mne sa čas nekonečne vlečie. Žijem ako pustovníčka, sama samučičká. Ani len prírodu okolo mi čarodejník nedožičil vidieť. Lebo za dňa som ako slepá. Len keď mesiac rozlieva bledé svetlo na tieto múry, padá z mojich očí všetko haliaca temrava.

Kalif Je nám ľúto, že márne dúfaš v našu pomoc, lebo sami sebe nedokážeme pomôcť. Keď ti rozpovieme náš príbeh...

Vezír Prepáč, pane, že ťa prerušujem, ale ona náš príbeh pozná. Nepovedala, že jej ublížil ten istý čarodejník Kašmír, ktorý pripravil pascu aj nám?

Kalif Pri brade Prorokovej, povedz, odkiaľ vieš, čo sa nám prihodilo?

Princezná Máš bystrého priateľa, kalif. A do akej pasce ste sa chytili, viem od samého čarodejníka. Chodí sem každý mesiac so svojimi kumpánmi a v tej komnate vedľa kujú svoje pikle. Aj pomstu tebe, vzácny pane, zosnovali tu. Ten muž, ktorý vám ponúkol škatuľku s pergamenom a práškom, bol za kupca preoblečený čarodejník. A zajtra v noci sa tu stretnú zas.

Kalif Tak je to teda! Ako som len mohol tak hlúpo naletieť?

Vezír Nerob si výčitky, pane. Ostražitý som mal byť predovšetkým ja. Ale každá skúsenosť je na niečo dobrá. Radšej uvažujme, aby sme sa nedopustili ďalšej chyby,

Kalif Spolieham sa na tvoju múdrosť, vezír, no myslím, že v tejto chvíli máme na jazyku rovnakú otázku,... či princezná pozná aj to slovo, ktoré tak veľmi potrebujeme?

Vezír Pozná ho, ale nám ho nepovie.

Kalif Je to tak?

Princezná Hanbím sa za to, ťažko sa mi to vyslovuje, ale ak ma jeden z vás nepožiadá o ruku, to slovo vám povedať nemôžem.

Kalif Aha!

Vezír To je , princezná...

Princezná Vaša odpoveď rozhodne o mojej budúcnosti. Od vás závisí, či budem princeznou alebo navždy sovou. Vy mi môžete vrátiť stratenú slobodu, a ja svoju skutočnú podobu.

Kalif (odfňavo) Hm... hm... dovoľíš, princezná, aby sme sa na chvíľu vzdialili?

ZVUK trochu humorne ladené tóny bocianích krokov, podobne ladený, trochu tlmený nasledujúci rozhovor

Kalif Hm... hm... je to ošemetný a pre priateľov nedôstojný obchod, ale prisahám na bradu Prorokovu,... naozaj sa ti bohato odmením,... hm... vezmi si ju za ženu!

Vežír Nie, nie... nie! To teda nie! Za žiadne peniaze, ani za nič iné! Moja žena by mi oči vyškriabala. To sa vôbec nemusím vracieť domov.

Kalif Ak to neurobíš, ani sa nevrátime a ostaneme do smrti bocianmi.

Vežír Prečo? Si mladý, slobodný,... ty, pane, môžeš požiadať mladú peknú princeznú za ženu.

Kalif Ako vieš, že je mladá?

Vežír Mladosť sa odráža v hlase. A myslíš, že by čarodejník vybral svojmu synovi starenu? Ručím ti za to, že je mladá, bohatá, pekná...

Kalif Ako vieš, že je pekná?

Vežír Pozrel si sa jej do očí, pane? Sú smutné, ale krásne. Veľké ako...

Kalif Každá sova má veľké oči.

Vežír Všimol si si ladné krivky jej tela? Keď je niekto pekný ako sova, celkom iste bude pekný aj ako človek. Sám si povedal, že je najkrajšia sova, akú si kedy videl.

Kalif To je pravda.

Vežír Ved' preto! Som ja, napríklad, pekný bocian? Nie, nie som. A čo ty, pane? Ona hneď vedela, ktorý z nás je mladý driečny kalif a ktorý starý vežír.

Kalif Z teba by bol dobrý dohadzovač.

Vežír Keď dohadzovač, tak ti musím pripomenúť, že je aj múdra. Všetko si premyslela tak, aby nikto nezostal poškodený. Aby každý získal to, čo potrebuje: najmä slobodu a vlastnú tvár. A keď tak uvažujem, tebe by sa už zišla dobrá, pekná, múdra žena. Je najvyšší čas, aby si sa oženil, aby...

Kalif Čo si to dovoľuješ?!

Vezír Prepáč, pane, dal som sa uniesť... Ale ja naozaj nemôžem,... nie, nemôžem.
No ani zostať naveky bocianom sa mi nechce.

Kalif Nič to, priateľ môj, asi máš pravdu... Vieš, poznal som už v živote dosť žien...
jedna bola lenivá, druhá hašterivá, tretia hlúpa, štvrtá zas prefíkaná,
ďalšia...

Vezír Ja viem, ani jedna nebola dokonalá.

Kalif Tak je to. No čo ďalej?

Vezír Bola by tu ešte jedna možnosť.

Kalif Počúvam.

Vezír Presvedč princeznú, aby nám povedala to slovo, ale zostala sovou ešte do
zajtrajšej noci. My zatiaľ všetko pripravíme, čarodejníka a jeho
kumpánov prekvapíme a zajmeme.

Kalif A prečo má zostať sovou?

Vezír Lebo ak ju tu čarodejník nenájde, hneď bude vedieť, že mu hrozí
nebezpečenstvo.

Kalif Dobre, chytíme čarodejníka – a čo potom?

Vezír No, potom budeš hľadať sove vhodného ženícha.

Kalif Nie! To neurobím. Nenechám ju trápiť sa ani o chvíľu dlhšie, ako je to nutné.
Príde čas, že sa aj čarodejník chytí do pasce.

Vezír Vedel som, pane, že aj v tvojej bocianej hrudi tľchie srdce statočného človeka.

Kalif Pri brade Prorokovej, bude ako bude. Poďme!

ZVUK tóny bocianích krokov

Kalif (odkašle si) Milá sova, ak môžeš byť vysloboditeľkou môjho života i života
môjho priateľa, s vďakou za to ťa prosím, vezmi si ma za manžela.

Princezná Ďakujem ti za dôveru, pane. To slovo je „mutabor“.

Vezír Pokloň sa k východu, pane.

Vezír, kalif Mutabor.

ZVUK hudba premeny ako v prvom prípade

Kalif Ó, ja som zasa muž! Mám svoju hlavu.

Vezír Tú si mal vždy, pane. A poriadne tvrdú.

Kalif Mám vlasy, bradu, ústa, môžem sa smiať.

Vezír Teraz sa už naozaj môžeš.

Kalif Mám ruky! Tie mi najviac chýbali.

Vezír Aj mne, pane. Môžem ťa objat'?

Kalif Priateľ môj!

Princezná Bud' aj mojím priateľom, vezír.

Vezír Pri Alahovej brade, ty si krásna!

Kalif Princezná...

Vezír Priateľom ti budem, krásna princezná, až po hrob.

Kalif Nech je požehnaná chvíľa, ktorá mi ťa priniesla do cesty, žena moja. A ja hlupák, som váhal....

Vezír Vidíš, pane, mal som pravdu, že to bola krásna sova...(smiech)

ZVUK orientálna hudba

Vezír Pane, majú ich! Chytili čarodejníka Kašmíra aj jeho syna Mizru. Už ich vedú.

Princezná Vždy príde čas, keď treba skladať účty za svoje činy.

Čarodejník Zľutuj sa, ó vznešený. Neublížuj svojim pokorným služobníkom.

Kalif Nie je mojím zvykom niekomu ubližovať. No nedovolím to ani iným. Vieš, ako trestáme v Bagdade ľudí, ktorí iným siahajú na život?

Čarodejník Viem, ó vznešený! Sťatím. Ale v tvojej moci je odpustiť aj nehodným. Nesúď nás prísne, veď ty žiješ, neskrivil sa ti ani vlas na hlave.

Kalif Lenže nie tvojou zásluhou.

Čarodejník Urobil som to kvôli synovi.

Kalif Chcel si Mizru posadiť do môjho kresla a ja som mal po krajine poletovať ako bocian. To vám môžem odpustiť. Ale ty si rovnaký údel pripravil aj môjmu vernému priateľovi vezírovi a princeznú si uvrhol do večnej tmy sovieho života. Nech teda oni rozhodnú o vašom osude. Hovor, princezná.

Princezná Máš ešte škatuľku s čiernym práškom?

Kalif Mám.

Princezná Zver mi ju na chvíľu, prosím. Môžem rozhodnúť aj za teba, milý vezír?

Vezír Neurobil by som to lepšie, princezná.

Princezná Tu je škatuľka, čarodejník. Šnupnite si prášku, pokloňte sa k východu a ty už vieš, čo máte povedať. Ak ste oľutovali svoje činy a neprechováate nešľachetné úmysly, nič sa nestane tebe ani tvojmu synovi.

Čarodejník Zľutuj sa, princezná.

Kalif Urobte, čo máte!

ZVUK orientálna hudba, ktorá bude znieť pod textom až do záveru

Mládenec1 Zasa tam sedí.

Mládenec2 Vždy o tomto čase sedí na terase pod palmami. Fajčí fajku, pije čaj, počúva hudbu, číta svojej žene zo starých pergamenov.

Mládenec3 Už nie je sám.

Mládenec1 Je to pekný pár.

Mládenec4 Na ich svadbe sa veselil celý Bagdad. Tri dni sme jedli, pili, tancovali.

Mládenec3 Veď sa aj bolo prečo veseliť. V krajine je zasa pokoj a poriadok.

Mládenec2 Ale keby som ja bol kalifom, inak by som potrestal čarodejníka a jeho syna. Vyhnal by som ich z krajiny.

Mládenec4 Ja by som ich dal sťať na tomto námestí. Na výstrahu všetkým.

Vežír Mladosť je radosť, ale aj pochabosť a občas súdi nerozvážne.

Mládenec 2 To ste vy, vezír?

Mládenec 3 Idete ku kalifovi?

Mládenec 1 Čo ste mienili tou nerozvážnosťou?

Vežír Všimnite si tie dva bociany, čo sa potulujú po námestí.

Mládenec 4 Zasa bociany?

Mládenec 1 Aha, tam sú.

Mládenec 3 Špinavé a ošklbané.

Mládenec 4 Každý sa im vyhýba.

Mládenec 2 Pozerajú na ľudí zlostným pohľadom.

Vežír Zlostným, ale bezmocným.

Mládenec 1 Podťte, odoženieme ich.

Vežír Nechajte ich, nech sa len pozerajú, ako žijú statoční a slušní ľudia.

ZVUK orientálnu hudbu vytiahnuť a nechať znieť do konca

K O N I E C